

Številka: 090-09/2024-3 (272)

Datum: 04.04.2024

Nacionalni inštitut za javno zdravje (v nadaljevanju: NIJZ) izdaja v zadevi odobritve dostopa do informacij javnega značaja na zahtevo odvetnika Tomaža Urbančič (v nadaljevanju: prosilec) z dne 06.03.2024, na podlagi 2. odstavka 22. člena ter 1. odstavka 4. člena Zakona o dostopu do informacij javnega značaja ((Uradni list RS, št. 51/06 - uradno prečiščeno besedilo, 117/06 - ZDavP-2, 23/14, 50/14, 72/14 - skl. US, 19/15 - odl. US, 102/15, 32/16, 7/18, 141/22), v nadaljevanju ZDIJZ) naslednjo

ODLOČBO

Zahtevo prosilca št. 090-09/2024-1 (272) z dne 06.03.2024 za dostop do dokumentov, iz katerih je razvidno:

- »število zabeleženih stranskih učinkov cepljenja proti covid-19, kateri so najpogostejši stranski učinki cepljenja ter število zabeleženih smrti povezanih s cepljenjem proti covid-19;
- skupnem številu smrti zaradi bolezni covid-19 ter številu smrti pri katerih je poleg covid-19 zabeležena ena ali več pridruženih bolezni, katere so te pridružene bolezni ter kakšno je povprečno število pridruženih bolezni v skupnem številu umrlih;
- skupnem številu smrti v času trajanja ukrepov covid-19 ter številu smrti po prenehanju covid-19 ukrepov in sicer na način, da jih opremite s cepilnim statusom cepljenja proti covid-19 umrlih (odstotek smrti necepljenih ter cepljenih z enim, dvema, tremi oziroma več odmerki cepiva covid-19 v letih 2021,2022 in 2023);
- pojasnite bistveno povečano število smrti v letih 2021 (23.261), 2022 (22.426) glede na število smrti v obdobju 2015 do 2019, ki je sicer bila podlaga za zatrjevanje, da so praktično vse presežne smrti v letu 2020 (24.016), posledica covid-19.»

se delno zavrne.

Stroški v tem postopku niso nastali.

Obrazložitev:

NIJZ je dne 06.03.2024 prejel zahtevo za posredovanje informacij javnega značaja, v katerem prosilec sklicujoč se na določila ZDIJZ zahteva dostop do informacij javnega značaja, in sicer želi dostop do dokumentov iz katerih je razvidno:

- »število zabeleženih stranskih učinkov cepljenja proti covid-19, kateri so najpogostejši stranski učinki cepljenja ter število zabeleženih smrti povezanih s cepljenjem proti covid-19;
- skupnem številu smrti zaradi bolezni covid-19 ter številu smrti pri katerih je poleg covid-19 zabeležena ena ali več pridruženih bolezni, katere so te pridružene bolezni ter kakšno je povprečno število pridruženih bolezni v skupnem številu umrlih;
- skupnem številu smrti v času trajanja ukrepov covid-19 ter številu smrti po prenehanju covid-19 ukrepov in sicer na način, da jih opremite s cepilnim statusom cepljenja proti covid-19 umrlih (odstotek smrti necepljenih ter cepljenih z enim, dvema, tremi oziroma več odmerki cepiva covid-19 v letih 2021,2022 in 2023);
- pojasnite bistveno povečano število smrti v letih 2021 (23.261), 2022 (22.426) glede na število smrti v obdobju 2015 do 2019, ki je sicer bila podlaga za zatrjevanje, da so praktično vse presežne smrti v letu 2020 (24.016), posledica covid-19.»

Informacija javnega značaja je opredeljena v 1. odstavku 4. člena ZDIJZ, ki določa, da je informacija javnega značaja informacija, ki izvira iz delovnega področja organa, nahaja pa se v obliki dokumenta, zadeve, dosjeja, registra, evidence ali dokumentarnega gradiva, ki ga je organ izdelal sam, v sodelovanju z drugim organom, ali pridobil od drugih oseb. Navedena določba tako vsebuje tri osnovne kriterije, ki morajo biti kumulativno izpolnjeni, da lahko govorimo o obstoju informacije javnega značaja:

- informacija mora izvirati iz delovnega področja organa,
- organ mora z njo razpolagati,
- nahajati se mora v neki materializirani obliki.

Po 5. členu ZDIJZ so informacije javnega značaja prosto dostopne pravnim ali fizičnim osebam. Vsak prosilec ima na svojo zahtevo pravico pridobiti od organa informacijo javnega značaja tako, da jo pridobi na vpogled, ali da pridobi njen prepis, fotokopijo ali njen elektronski zapis.

Uvodoma pojasnjujemo, da je NIJZ nacionalni inštitut, katerega glavni namen je proučevanje, varovanje in zviševanje ravni zdravja prebivalstva Republike Slovenije (RS) s pomočjo preventivnih ukrepov. Ključne dejavnosti NIJZ, ki jih financira Ministrstvo za zdravje RS, obsegajo zagotavljanje podatkov s področja zdravja in zdravstvenega varstva, spremljanje in ocenjevanje zdravja prebivalstva; prepoznavanje groženj zdravju in oblikovanje ukrepov za njihovo obvladovanje; krepitev zdravja in oblikovanje strokovnih podlag za sprejemanje zdravju naklonjenih politik; programe in ukrepe za preprečevanje bolezni; spremljanje in ocenjevanje sistema zdravstvenega varstva; razvoj strokovnjakov javnega zdravja ter raziskave v javnem zdravju. NIJZ opravlja tudi zdravstvene storitve, ki jih financira Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), in sicer upravlja in deloma izvaja državni program presejanja za zgodnje odkrivanje raka in predrakavih sprememb debelega črevesa in danke (SVIT), koordinira izvajanje preventivnih programov na primarni ravni, izvaja zdravstvene storitve, ki se nanašajo na zagotavljanje neprekinjene preskrbe s cepivi in imunoglobulini v RS ter nekatere druge naloge preventivnega zdravstvenega varstva na terciarni ravni. Poleg osrednje vloge v dejavnosti javnega zdravja v Sloveniji ter izvajanje terciarne dejavnosti na tem področju, se NIJZ aktivno vključuje tudi v mednarodne projekte, ki pokrivajo različna področja zdravja in splošnih javnozdravstvenih problemov prebivalstva.

Organ pojasnjuje, da je kot zavezanec po ZDIJZ prosilcu dolžan omogočiti dostop le do že obstoječih (materializiranih) informacij in ni dolžan odgovarjati na vprašanja oziroma podajati

pojasnila na način, da bi posebej tvoril stavke, ki bi predstavljali odgovore na vprašanja, niti ni dolžan ustvariti dokumente ali jih pridobivati od drugih subjektov, da bi zadostil zahtevi. Iz odločbe IP, št. 090-277/2020/4 z dne 17.12.2020 izhaja, da na primer vloga, s katero se zahteva, da organ odgovori na vprašanja oz. pripravi pojasnilo, obrazložitev ipd. ne predstavlja zahteve za dostop do informacij javnega značaja. IP v odločbi pojasnjuje, da ZDIJZ ne omogoča oziroma predvideva pravice do odgovorov in pojasnil ter podobnega. Takšno stališče izhaja tudi iz sodbe Upravnega sodišča RS, št. I U 1351/2010-12 z dne 25. 5. 2011. Prošilec ima namreč po ZDIJZ pravico zahtevati dokumente, s katerimi organi zavezanci že razpolagajo, ne more pa prisiliti organa, da posebej na zahtevo prošilca ustvari določen dokument (npr. pripravi odgovore na vprašanja, poda pojasnilo, obrazložitev ipd.).

Organ je opravil ugotovitveni postopek in podal naslednje odgovore:

- število zabeleženih stranskih učinkov cepljenja proti covid-19, kateri so najpogostejši stranski učinki cepljenja ter število zabeleženih smrti povezanih s cepljenjem proti covid-19;

Definicija informacije javnega značaja je določena v 1. odstavku 4. člena ZDIJZ. Iz navedene določbe izhajajo trije osnovni pogoji, ki morajo biti kumulativno izpolnjeni, da lahko govorimo o obstoju informacije javnega značaja.

Pogoj	Izpolnjevanje pogoja za obravnavano vprašanje predmetne zadeve
Informacija mora izvirati iz delovnega področja organa.	IZPOLNJEN
Organ mora z informacijo razpolagati.	IZPOLNJEN
Informacija se mora nahajati v materializirani obliki.	IZPOLNJEN

Utemeljitev:

Podatki glede prijav neželenih učinkov po cepljenju proti covidu-19 so objavljeni v poročilu o spremljanju neželenih učinkov po cepljenju proti covidu-19 v Sloveniji, ki je dostopno na spletni strani: <https://www.cepimose.si/aktualno/nezeleni-ucinki-po-cepljenju/>

- skupnem številu smrti zaradi bolezni covid-19 ter številu smrti pri katerih je poleg covid-19 zabeležena ena ali več pridruženih bolezni, katere so te pridružene bolezni ter kakšno je povprečno število pridruženih bolezni v skupnem številu umrlih;

Definicija informacije javnega značaja je določena v 1. odstavku 4. člena ZDIJZ. Iz navedene določbe izhajajo trije osnovni pogoji, ki morajo biti kumulativno izpolnjeni, da lahko govorimo o obstoju informacije javnega značaja.

Pogoj	Izpolnjevanje pogoja za obravnavano vprašanje predmetne zadeve
Informacija mora izvirati iz delovnega področja organa.	IZPOLNJEN

Organ mora z informacijo razpolagati.	DELNO IZPOLNJEN
Informacija se mora nahajati v materializirani obliki.	DELNO IZPOLNJEN

Utemeljitev:

Število umrlih zaradi osnovnega vzorka smrti U071 in U072, Slovenija, 2020-2022

leto smrti	Št. Umrlih
2020	3390
2021	3062
2022	2539

VIR PODATKOV

1. BAZA UMRLIH: Zdravniško poročilo o umrli osebi 2020 - 2022

NIJZ na podlagi Zakona o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (Uradni list RS, št. 65/00, 47/15, 31/18, 152/20 - ZZUOOP, 175/20 - ZIUOPDVE, 203/20 - ZIUPOP DVE, 112/21 - ZNUPZ, 206/21 - ZDUPŠOP, 141/22 - ZNUNBZ) vodi tudi evidenco NIJZ 46, Zdravniško poročilo o umrli osebi, katere namen je preprečevanje prezgodnje umrljivosti. V evidenci zbiramo le osnovni in zunanji vzrok smrti, ne pa tudi pridruženih bolezni, zato odgovora v tem delu ne moremo podati.

- skupnem številu smrti v času trajanja ukrepov covid-19 ter številu smrti po prenehanju covid-19 ukrepov in sicer na način, da jih opremite s cepilnim statusom cepljenja proti covid-19 umrlih (odstotek smrti necepljenih ter cepljenih z enim, dvema, tremi oziroma več odmerki cepiva covid-19 v letih 2021,2022 in 2023);

Definicija informacije javnega značaja je določena v 1. odstavku 4. člena ZDIJZ. Iz navedene določbe izhajajo trije osnovni pogoji, ki morajo biti kumulativno izpolnjeni, da lahko govorimo o obstoju informacije javnega značaja.

Pogoj	Izpolnjevanje pogoja za obravnavano vprašanje predmetne zadeve
Informacija mora izvirati iz delovnega področja organa.	IZPOLNJEN
Organ mora z informacijo razpolagati.	NI IZPOLNJEN
Informacija se mora nahajati v materializirani obliki.	NI IZPOLNJEN

Utemeljitev: NIJZ na podlagi Zakona o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (Uradni list RS, št. 65/00, 47/15, 31/18, 152/20 - ZZUOOP, 175/20 - ZIUOPDVE, 203/20 - ZIUPOP DVE, 112/21 - ZNUPZ, 206/21 - ZDUPŠOP, 141/22 - ZNUNBZ) vodi tudi evidenco NIJZ 46, Zdravniško poročilo o umrli osebi, katere namen je preprečevanje prezgodnje umrljivosti. V evidenci ni podatka o cepilnem statusu preminule osebe, zato ne gre za informacijo javnega značaja, pač pa za zahtevno analizo, ki terja dodatne kadrovske kapacitete.

- pojasnite bistveno povečano število smrti v letih 2021 (23.261), 2022 (22.426) glede na število smrti v obdobju 2015 do 2019, ki je sicer bila podlaga za zatrjevanje, da so praktično vse presežne smrti v letu 2020 (24.016), posledica covid-19.

Definicija informacije javnega značaja je določena v 1. odstavku 4. člena ZDIJZ. Iz navedene določbe izhajajo trije osnovni pogoji, ki morajo biti kumulativno izpolnjeni, da lahko govorimo o obstoju informacije javnega značaja.

Pogoj	Izpolnjevanje pogoja za obravnavano vprašanje predmetne zadeve
Informacija mora izvirati iz delovnega področja organa.	IZPOLNJEN
Organ mora z informacijo razpolagati.	NI IZPOLNJEN
Informacija se mora nahajati v materializirani obliki.	NI IZPOLNJEN

Utemeljitev: Odgovorov in komentarjev nimamo v materializirani obliki in posledično z informacijami ne razpolagamo. ZDIJZ ni namenjen temu, da bi organ pošiljal odgovore, pojasnila oziroma komentarje na zastavljena vprašanja.

Stroški v tem postopku niso nastali.

S tem je odločba utemeljena.

Pravni pouk:

Zoper to odločbo je dovoljena pritožba v roku 15 dni od dneva vročitve in je prosta plačila upravne takse. Pritožba se vloži v pisni (fizični ali elektronski) obliki ali ustno na zapisnik pri organu, ki je odločbo izdal. Če je pritožba poslana priporočeno po pošti, se šteje, da je pravočasna, če je oddana na pošto zadnji dan pritožbenega roka. O pritožbi odloča Informacijski pooblaščenec.

MM
Helena Malnar, univ. dipl. prav.

Vročiti:

- pisarna@odvetnik-urbancic.si, Odvetnik Tomaž Urbančič, Ulica Ivana Pengova 22, 1230

Domžale po ZUPu

- Pravno sistemska služba NIJZ